

LA TIPOLOGIA DELS PRONUNCIAMENTS EN LA STC 31/2010 I ELS SEUS EFECTES SOBRE L'ESTATUT CATALÀ I ALTRES NORMES DE L'ORDENAMENT VIGENT

Francisco Javier Díaz Revorio *

Sumari

1. Plantejament: la STC 31/2010 en el marc de la jurisprudència constitucional.
2. Sobre la tipologia i efectes de les sentències constitucionals en els processos de control de constitucionalitat.
3. Les sentències interpretatives: fonament i lògica.
4. La STC 31/2010 com a sentència "multiinterpretativa".
 - 4.1. Pronunciaments interpretatius desestimatoris.
 - 4.2. Els pronunciaments "pseudodesestimatoris" o "interpretatius encoberts".
 - 4.3. Pronunciaments "ultrainterpretatius".
 - 4.4. La "desactivació" de les conseqüències jurídiques.
 - 4.5. El pronunciament de "manca d'eficàcia interpretativa".
5. Sobre els efectes dels pronunciaments interpretatius de la STC 31/2010.
6. Conclusions.

* Francisco Javier Díaz Revorio, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Castella-La Manxa, Àrea de Dret Constitucional, c. Cobertizo de San Pedro Mártir, s/n, 45071 Toledo, FcoJavier.DRevorio@uclm.es

Article rebut el 30.5.2011. Avaluació cega: 12.7.2011. Data d'acceptació de la versió final: 12.7.2011

1. PLANTEJAMENT: LA STC 31/2010 EN EL MARC DE LA JURISPRUDÈNCIA CONSTITUCIONAL.

Com és àmpliament conegut, la sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, que es va pronunciar sobre la constitucionalitat de l'Estatut de Catalunya aprovat per la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juny, va venir precedida d'un llarg i complex procés que va incloure des d'una reforma de la Llei orgànica del Tribunal Constitucional fins a recusacions en cadena de diferents magistrats del Ple, així com successius debats i ponències que no assolien l'aprovació, o pronòstics i valoracions prèvies sobre eventuais decisions, que des de totes les instàncies polítiques i socials buscaven potser influir o condicionar el Tribunal; la qual cosa va generar una demora excessiva i difícilment justificable en l'emissió de la sentència sobre una norma de tanta transcendència com l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Fora d'això, les reaccions immediates després del coneixement de la decisió i (posteriorment) de la fonamentació de la sentència van ser en general crítiques amb diversos aspectes dels seus pronunciaments o amb la mateixa fonamentació.¹

Amb tot, crec que si bé la sentència -com tota decisió jurisdiccional- i el procés d'adopció d'aquesta -la qual cosa ja no és tan habitual- són susceptibles de crítiques molt diverses, aquestes han d'estar acompanyades d'una actitud de respecte i acatament lleial a la sentència. Al cap i a la fi, es van seguir els procediments previstos a la Constitució i a la llei, i l'òrgan legitimat per fer-ho es va pronunciar sobre la constitucionalitat de l'Estatut separant els preceptes inconstitucionals dels conformes amb la norma fonamental, així com altres que se situen d'alguna manera en un "terreny intermedi" en el qual són possibles diverses interpretacions. Per tant, em

¹ Deixant a un costat les crítiques conegudes i àmplies en l'àmbit polític i social, i centrant-nos en la doctrina jurídica, es pot apuntar que poc després de la publicació de la sentència van començar els primers "comentaris d'urgència", entre els quals poden destacar-se els publicats en diferents diaris d'àmbit nacional; la seva menció específica seria prolixa i a més van ser recollits per www.iustel.es, corresponent a autors com Jorge de Esteban, Javier Pérez Royo, Santiago Muñoz Machado, Tomás-Remón Fernández, Enoch Albertí, Ana Maria Redondo, José Antonio Montilla, Enrique López, Carles Viver Pi-Sunyer, o Germán Fernández Farreres, i que des del primer moment van donar idea d'una molt notòria diversitat d'opinions i valoracions sobre la sentència, si bé les molt diferents perspectives no van ser obstacle perquè hi hagués habitualment coincidència en el to crític dels comentaris.

sembla oportú recalcar que, al cap i a la fi, la decisió té tota la legitimitat d'acord amb les regles del nostre Estat constitucional.

En el moment d'escriure aquestes línies ha transcorregut gairebé un any des de la sentència i els comentaris i valoracions que se n'han fet són ja molt nombrosos i aborden aspectes molt diferents.² Crec que, en general, avui té més sentit mirar cap al futur que cap al passat, i plantejar-se, per tant, els efectes i conseqüències de la sentència, així com les vies o possibilitats que aquesta obre, abans que insistir en la mera crítica, sobretot si aquesta està mancada de sentit o propòsit constructiu. No obstant això, aquesta tasca de recerca d'efectes i conseqüències aplicatives requereix, moltes vegades, donada la complexitat del pronunciament del Tribunal, d'una anàlisi i interpretació de la sentència, que condueixi a perfilar el seu sentit i propòsit en cada cas concret, així com la idoneïtat de la tècnica utilitzada en els diferents pronunciaments, de cara a assolir un efecte jurídic o interpretatiu determinat.

Fora d'això, la valoració d'aquesta sentència i dels seus efectes requereix contextualitzar-la, inscrivint-la en les diferents línies de la jurisprudència constitucional espanyola, per analitzar en quina mesura se n'aparta, o bé les "intensifica" o aprofundeix en el seu desenvolupament. Segons la meua opinió (encara que sóc conscient que en aquest punt tota valoració global és susceptible de matisos molt diversos i subtils i excepcions) aquesta valoració "contextualitzada" ens condueix a dues apreciacions d'interès: en primer lloc, la sentència segueix, en general, tant en els aspectes relatius al contingut com a les formes i procediments, línies jurisprudencials preexistents i, per tant, des d'aquesta perspectiva no és particularment innovadora o "rupturista"; però, en segon lloc, donada la transcendència quantitativa i

² Posteriorment s'han anat publicant les primeres obres col·lectives i nombres especials de revistes científiques dedicats monogràficament a la sentència sobre l'Estatut, com per exemple el número especial de setembre de 2010 de la revista *Activitat parlamentària*; el número 15, corresponent a octubre de 2010, d'*El Cronista del Estado social i democràtic de Dret*, titulat "El Tribunal Constitucional i l'Estatut"; el número 33 (setembre-octubre 2010) d'*El Notario del segle XXI*; el número 12 (març 2011) de la *Revista d'Estudis Autònoms i Federals, Especial sobre la Sentència de l'Estatut d'autonomia de Catalunya*; o el número anterior de la *Revista catalana de dret públic, Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006*. Entre els llibres, es pot citar Rosario Tur Ausina i Enrique Álvarez Conde, *Las consecuencias jurídicas de la sentencia 31/2010, de 28 de junio del Tribunal Constitucional sobre el Estatuto de Cataluña. La sentencia de la perfecta libertad*, Aranzadi, Cizur Menor (Navarra), 2010; o Enrique Álvarez Conde i Cecilia Rosado Villaverde (dirs.), *Estudios sobre la sentencia 31/2010, de 28 de junio, del Tribunal Constitucional sobre el Estatuto de Autonomía de Cataluña*, Instituto de Derecho Público, Universidad Rey Juan Carlos, Madrid, 2011.

qualitativa de la norma impugnada i de la fonamentació i pronunciaments de la sentència, en certs casos els raonaments i tècniques semblen extremar-se en les seves conseqüències i efectes, de manera que la sentència sembla anar en molts aspectes més lluny que qualsevol precedent. I, sens dubte, considerada en la seva globalitat, la sentència podria arribar a considerar-se "atípica" o singular per molts motius: per les especials circumstàncies que l'han envoltat; per la seva gran extensió i la quantitat de preceptes sobre els quals el Tribunal ha de pronunciar-se; per ser la primera vegada que es declaren inconstitucionals i es reinterpreten (cosa que es reflecteix en la decisió) articles d'un text estatutari; per la importància d'alguns dels temes abordats des de la perspectiva de l'Estat autònom; per l'exagerat ús (per no dir abús) de determinades tècniques interpretatives.

En aquest treball ens centrarem en aquest últim punt, relatiu a la tipologia dels pronunciaments i tècniques interpretatives. Però abans d'aprofundir-hi, és important destacar que la que sembla haver-se convertit ja, per les seves conseqüències polítiques, en una de les sentències més transcendents -i també polèmiques- de la història del nostre Tribunal Constitucional, té en realitat una notòria singularitat que dificulta, més enllà dels pronunciaments i interpretacions d'abast clarament general, la precisió dels seus efectes i conseqüències específiques, i la valoració del seu verdader abast i significat en el context de la jurisprudència constitucional.

2. SOBRE LA TIPOLOGIA I EFECTES DE LES SENTÈNCIES CONSTITUCIONALS EN ELS PROCESSOS DE CONTROL DE CONSTITUCIONALITAT.

En treballs anteriors³ he dut a terme un assaig de classificació dels diversos "tipus intermedis" de pronunciaments del Tribunal Constitucional en els processos d'inconstitucionalitat. Es tracta de decisions que no són pròpiament ni d'estimació pura ni de desestimació plena, sinó que, sense anul·lar totalment el precepte impugnat, condicionen la seva constitucionalitat al fet que sigui interpretat en un sentit determinat

³ *Las sentencias interpretativas del Tribunal Constitucional*, Lex Nova, Valladolid, 2001 (edición mexicana, Porrúa, México, 2011) , i «Interpretación constitucional de la ley y sentencias interpretativas», en *Repertorio Aranzadi del Tribunal Constitucional*, nº 12, abril 2000, pp. 15-40.

o, d'alguna altra manera, restringeixen el seu àmbit d'aplicació, limiten el seu sentit o matisen la seva eficàcia jurídica. Sense pretendre ara reiterar el ja escrit, es pot apuntar almenys quins són, segons el meu parer, els principals tipus de "pronunciaments intermedis" utilitzats pel Tribunal Constitucional espanyol i per altres del nostre entorn⁴, seguint un criteri formal basat en la formulació adoptada en la decisió:

1. Sentències desestimàtoies, que poden ser:

1.1. Sentències de desestimació pura o simple, la decisió de les quals es limita a desestimar el recurs o qüestió interposat, encara que de vegades pot assenyalar expressament la constitucionalitat de la llei.

1.2. Sentències interpretatives de desestimació, la decisió de les quals declara la constitucionalitat del precepte "si s'interpreta" o "és interpretat" en el sentit que el mateix Tribunal assenyala, normalment per remissió al fonament jurídic corresponent de la sentència. Es tracta, sens duote, del tipus de pronunciament intermedi formalment més utilitzat.

1.3. Altres tipus de sentències desestimàtoies, com les anomenades "sentències d'apel·lació", o les que declaren que la llei "no és encara inconstitucional"⁵.

2. Sentències estimàtoies, dins de les quals es pot, al seu torn, distingir entre:

2.1. Sentències d'estimació total, que són aquelles que, estimant el recurs, declaren la inconstitucionalitat i nul·lilitat del precepte o preceptes impugnats.

2.2. Sentències d'estimació parcial, que comprenen també diversos tipus:

⁴ Una bona anàlisi del dret comparat en aquesta matèria pot trobar-se en Eliseo Aja (ed.), *Las tensiones entre el Tribunal Constitucional y el legislador en la Europa actual*, Ariel, Barcelona, 1998.

⁵ Encara que la seva anàlisi supera l'objecte del present comentari, convé almenys esmentar que no són desconeguts, sobretot en dret comparat, altres tipus de sentències que són formalment desestimàtoies, encara que la desestimació no és pura o simple, i tampoc no poden qualificar-se com a sentències interpretatives: així succeiria amb les sentències que declaren que una llei "no és encara inconstitucional", però pot arribar a ser-ho si no es modifica la regulació, o en general les "sentències d'apel·lació", quan es declara la constitucionalitat del precepte, mentre es realitza una crida al legislador perquè procedeixi a adequar-lo més o millor a les exigències constitucionals. Com és sabut, aquest tipus de decisions són relativament freqüents en el sistema alemany.

2.2.A. Sentències d'estimació parcial respecte al *text de la disposició* impugnada, en les quals es declara la inconstitucionalitat d'una o diverses paraules, o d'un incís textual del precepte impugnat.

2.2.B. Sentències d'estimació parcial respecte a la norma, que declaren la inconstitucionalitat parcial del precepte legal qüestionat, però l'esmentada inconstitucionalitat no es reflecteix en una part, paraula o incís concret del text, sinó que afecta en realitat part del contingut normatiu que se'n deriva. Totes elles poden qualificar-se com a *sentències interpretatives d'estimació*, encara que una vegada més cal fer una nova distinció:

2.2.B.a) Sentències interpretatives d'estimació en sentit estricte, que assenyalen la inconstitucionalitat d'una entre les diverses interpretacions que *alternativament* es poden derivar del precepte qüestionat. Aquest tipus de sentències adopten una decisió en el qual s'assenyala que el precepte impugnat "és inconstitucional, si s'interpreta..." o "és interpretat..." en un sentit determinat, que el Tribunal pot assenyalar en el mateixa decisió, o per remissió als fonaments.

2.2.B.b) Sentències interpretatives d'estimació que declaren la inconstitucionalitat d'una norma o part del contingut normatiu derivat *conjuntament* del text impugnat. Seguint una denominació bastant emprada per la doctrina, especialment a Itàlia, les podem denominar "sentències manipulatives". Però fins i tot aquest grup comprendria tres tipus de decisions:

- Sentències reductores, que són les que assenyalen que el precepte és inconstitucional "en la part en què..." o "en com..." preveu o inclou "alguna cosa" contrària a la norma fonamental. En aquest cas, la inconstitucionalitat no afecta el text, però sí el contingut normatiu, que pot considerar-se inconstitucional "per excés".

- Sentències additives, que indiquen que un article és inconstitucional "quan no preveu...", o "no inclou...", o "exclou... una cosa que hauria d'incloure per ser completament conforme a la Constitució. Es tracta, en aquest cas, d'una inconstitucionalitat "per defecte", però que tampoc no implica la inconstitucionalitat de cap incís del text.

- Sentències substitutives, la decisió de les quals afirma que el precepte és inconstitucional "quan preveu..." o assenyala "alguna cosa", "en lloc de" una altra cosa que hauria de preveure per ser constitucional.

2.3. Altres tipus de sentències estimatòries, com les d'inconstitucionalitat sense nul·litat⁶, o aquelles que limiten l'àmbit territorial d'aplicació de la llei o neguen el seu caràcter bàsic, entre d'altres.⁷

Davant d'aquesta variada tipologia de pronunciaments formalment estimatoris i desestimatoris, és procedent plantejar-se quins són els seus efectes. La qüestió és complexa, no sols perquè de la regulació constitucional i legal no es dedueix una resposta clara i unívoca a la qüestió dels efectes de les sentències recaigudes en els procediments de control de constitucionalitat, sinó perquè la falta de previsió legal expressa d'aquests "pronunciaments intermedis" en dificulta encara més considerar-los com a estimatoris o desestimatoris i la previsió dels seus efectes.

En general, i amb tots els dubtes que es plantegen, em sembla que poden extreure's les següents conclusions sobre la regulació constitucional⁸ i legal⁹ dels efectes de les sentències:

⁶ Igual com hem assenyalat respecte a les sentències desestimatoris, cal assenyalar ara que també existeixen altres decisions parcialment estimatoris que no poden enquadrar-se sense dificultat en cap de les categories anteriors. En aquest grup caldria citar, en primer lloc, les sentències que declaren la inconstitucionalitat d'un precepte, però no vinculen a aquesta declaració el de nul·litat d'aquest. Aquest tipus de decisions ha estat utilitzat en alguna ocasió pel nostre Tribunal Constitucional, a partir de la STC 45/1989, de 20 de febrer (apartats 1r, 2n i 3r de la sentència).

Encara que aquestes decisions no tenen cobertura legal a Espanya, en alguns casos van ser incorporades al projecte de reforma de la LOTC que es va tramitar en els anys 2006 i 2007, encara que inexplicablement el precepte que preveia la inconstitucionalitat sense nul·litat, així com la possibilitat d'oferir un termini al legislador, va ser retirat en el Senat i no es va mantenir en la versió final de la reforma. Sobre això es pot veure el meu treball «Tipología y efectos de las sentencias del Tribunal Constitucional en los procedimientos de inconstitucionalidad ante la reforma de la LOTC», en Pablo Pérez Tremps (coord.), *La reforma del Tribunal Constitucional*, Tirant lo Blanch, València, 2007, pàg. 149-175

⁷ Caldria incloure en aquest grup tota una sèrie de pronunciaments "atípics" que han estat conseqüència del complex sistema de distribució de competències existent en el nostre sistema. Això ha provocat que, en ocasions, el Tribunal hagi assenyalat, en sentències que resolen recursos i qüestions d'inconstitucionalitat, que un precepte "no és aplicable" al territori d'una o diverses comunitats autònomes; o, amb molta freqüència, que determinat precepte "no és bàsic" o "no té caràcter bàsic". Es pot apuntar que algunes d'aquestes decisions podrien considerar-se com un tipus especial de sentències "reductores" en el qual la reducció no afecta tant el contingut normatiu del precepte en sentit estricte, com al seu àmbit territorial d'aplicació; això succeeix especialment amb les sentències que declaren que un precepte "no és aplicable" en una o diverses comunitats autònomes, en ocasions com a conseqüència del seu caràcter no bàsic.

⁸ Els preceptes constitucionals a tenir en compte són, fonamentalment, l'art. 161.1 a), i l'art. 164.1 i 2.

⁹ A aquests efectes cal tenir en compte, fonamentalment, els arts. 38.1, 39.1 i 40.1 i 2 LOTC, així com l'important art. 5.1 LOPJ.

1) La llei o la part de la llei declarada inconstitucional perd la vigència (art. 164.2 CE *a contrario*).

2) La sentència té efectes de cosa jutjada (arts. 164.1 CE i 38.1 LOTC), encara que després d'una sentència desestimària d'un recurs o qüestió d'inconstitucionalitat és possible el plantejament posterior d'una qüestió d'inconstitucionalitat sobre el mateix precepte.¹⁰

3) La Constitució no concreta si els efectes de la sentència estimària han de ser els de la nul·litat, o els de la derogació¹¹. Tanmateix, la LOTC ha volgut vincular necessàriament la declaració d'inconstitucionalitat amb la nul·litat, de manera que no permet la declaració d'inconstitucionalitat sense nul·litat (art. 39.1, que no admet dubte sobre això).

4) Encara que s'han apuntat certs dubtes sobre l'abast de l'article 164.1 de la Constitució, crec que del precepte esmentat es dedueix que els efectes *erga omnes* es prediquen de totes les sentències del Tribunal Constitucional, excepte les que es limiten a l'estimació subjectiva d'un dret. Això, en línia de principi, comporta els efectes generals de totes les sentències, excepte les d'empara¹². En aquesta línia, la LOTC confirma que els efectes generals són predicables de totes les sentències que recauen en procediments d'inconstitucionalitat, amb independència que siguin estimatòries o desestimàries (art. 38.1). Roman, tanmateix, oberta la qüestió de si aquests s'han de predicar de tota la sentència, o sols de la seva fonamentació jurídica, o més

¹⁰ Segons el meu parer, aquesta és la conclusió que es deriva de l'art. 38.2 LOTC i (malgrat el seu tenor literal) de l'art. 29.2 del mateix cos legal. Més extensament m'he pronunciat sobre això a Las sentències interpretatives..., *cit.*, p. 112 ss.

¹¹ És cert que l'art. 161.1 a), en establir que la sentència o sentències recaigudes no perdran el valor de cosa jutjada, sembla partir del principi general que la declaració d'inconstitucionalitat implica la nul·litat amb efectes *ex tunc* (principi de què s'exceptuen precisament aquestes sentències que no perdran el valor de cosa jutjada); però també és veritat que això no es disposa de manera expressa, i fins i tot l'esmentat art. 164.2 podria interpretar-se en el sentit que els efectes propis de la sentència estimària són els de la derogació. Per tant, segons la meua opinió, la llei podria permetre efectes diferents dels de la nul·litat amb efectes *ex tunc*, almenys en certs supòsits.

¹² És cert que, en referir-se genèricament la Constitució a "totes les que no es limiten a l'estimació subjectiva d'un dret", resulta inútil la menció expressa de "les que declari la inconstitucionalitat d'una llei", que òbviament estan incloses entre les que no es limiten a l'estimació subjectiva d'un dret. Però, segons el meu parer, entendre que només posseeixen efectes *erga omnes* les sentències estimatòries de la inconstitucionalitat suposa, de manera clara, obviar per complet l'incís de l'article que es refereix a "totes les que no es limitin a l'estimació subjectiva d'un dret".

estrictament de la decisió. Segons la meua opinió, cal distingir els efectes *erga omnes* en sentit estricte, que comporten la "depuració" de l'ordenament i que en principi només derivarien de la decisió (si bé moltes vegades aquest es remet expressament a un fonament, o és impossible interpretar el precepte impugnat sense acudir a l'esmentat fonament, que constitueix en realitat un *totum* inescindible de la decisió, el que sembla justificar l'extensió d'aquests efectes a la *ràtio decidendi*); i els efectes vinculants de la interpretació duta a terme pel Tribunal, que com veurem tot seguit derivarien de la LOPJ i serien predicables de tota la fonamentació, o almenys de la part d'aquesta que interpreta la Constitució o la llei, de conformitat amb la Constitució.

5) La LOTC sembla partir de la declaració d'inconstitucionalitat, té efectes cap al passat, encara que els matisa imposant el respecte a les sentències amb efecte de cosa jutjada, en el sentit i amb les excepcions explicitades a l'art. 40.1.

6) Crec que, com a conseqüència de l'article 5.1 LOPJ, quan el Tribunal declara constitucionals o inconstitucionals determinades interpretacions dels preceptes, és a dir, normes que en deriven, aquesta declaració vincula els tribunals i jutges ordinaris, que no podran aplicar les interpretacions declarades inconstitucionals, i hauran de seguir les interpretacions declarades constitucionals, almenys quan es desprengui de la sentència del Tribunal Constitucional que aquesta interpretació o interpretacions són les úniques conformes amb la Constitució.

En suma, la Constitució i la legislació aplicable, malgrat les incògnites que plantegen, semblen establir un model relativament senzill quant als efectes i tipus de sentències en els processos d'inconstitucionalitat: les sentències seran estimatòries o desestimàtores de la inconstitucionalitat, totes tindran efectes *erga omnes* i efectes vinculants per als jutges i tribunals ordinaris, les sentències d'inconstitucionalitat comporten la nul·litat del precepte impugnat, la qual cosa suposa efectes retroactius amb caràcter general.

Però com apuntava abans, l'aplicació d'aquest esquema als "tipus intermedis" de sentències, introdueix dubtes notoris i complexitats, ja que l'esquema derivat de la nostra regulació constitucional i legal pressuposa una distinció neta entre sentències estimatòries i desestimàtores de la inconstitucionalitat, que no es produeix a la pràctica. I d'aquí que tingui molta més importància una anàlisi dels pronunciaments basada en els efectes materials que aquests produeixen (o intenten produir) sobre el

contingut normatiu dels preceptes impugnats. Des d'aquest punt de vista, el desitjable seria una coincidència entre els pronunciaments formals d'una sentència i els seus efectes materials sobre el precepte impugnat, la qual cosa, sens dubte, ajudaria a precisar els efectes jurídics de cada sentència constitucional. Per desgràcia, aquesta coincidència és cada vegada més infreqüent, a causa de la tendència del Tribunal Constitucional a "amagar" pronunciaments materialment estimatoris en decisions interpretatives desestimatòries, o simplement de desestimació pura. I això complica enormement la precisió dels efectes jurídics de les sentències del Tribunal Constitucional, com veurem que succeeix en particular en el cas de la sentència sobre l'Estatut de Catalunya, la tècnica interpretativa de les quals ha estat, segons la meua modesta opinió, particularment defectuosa. Però per fonamentar convenientment aquesta afirmació cal apuntar prèviament algunes idees sobre el sentit i significat de les "sentències intermèdies", i en particular de les anomenades "sentències interpretatives".

3. LES SENTÈNCIES INTERPRETATIVES: FONAMENT I LòGICA¹³.

Si bé el Tribunal Constitucional ha definit les sentències interpretatives com aquelles que "rebutgen una demanda d'inconstitucionalitat o, el que és el mateix, declaren la constitucionalitat d'un precepte impugnat en la mesura que s'interpreti en el sentit que el Tribunal Constitucional considera adequat a la Constitució, o no s'interpreti en el sentit (o sentits) que considera inadequats"¹⁴, en realitat aquesta és la definició d'una de les diferents variants d'aquestes sentències, que serien, com acabem de veure, les sentències interpretatives de desestimació. Per això, i en un sentit molt més ampli que permet englobar les diferents variants de sentències interpretatives, les he definit com aquelles que «*dejando inalterado el texto de la disposición, declara explícita o implícitamente que al menos una de las normas, o*

¹³ En aquest apartat expressaré sintèticament algunes de les conclusions a les quals vaig arribar en el meu treball *Las sentencias interpretativas...*, cit. Com he apuntat en el pròleg a l'edició mexicana de 2011, en aquests moments en premsa, si bé continuo mantenint (de vegades en franca minoria) les posicions essencials expressades en aquesta publicació, el lapse de temps transcorregut i la "hiperactivitat interpretativa" duta a terme en aquest temps pel Tribunal Constitucional, em fan observar amb preocupació el creixement desmesurat dels pronunciaments interpretatius variats, fenomen del qual és bona mostra -encara que potser particularment exagerada- la STC 31/2010 que examinem en aquest treball.

¹⁴ STC 5/1981, de 13 de febrer, FJ 6.

parte de ella, que de él derivan conjunta o alternativamente, no son acordes con la Constitución»¹⁵.

El fonament d'aquestes sentències és la conservació, en la mesura del possible, de l'obra legislativa, exhaurint les vies per mantenir la constitucionalitat de la llei sempre que això sigui possible. Segurament, per aquest motiu, el Tribunal Constitucional ha incorregut segons el meu parer en l'error de recórrer habitualment als pronunciaments interpretatius amb forma desestimatòria, que crec que està en la base de molts dels problemes i dificultats causats per aquesta tècnica. Segons la meva opinió, tant les sentències interpretatives que elegeixen entre diverses interpretacions alternatives com les que impliquen descartar part del contingut normatiu derivat conjuntament d'una disposició legal, haurien d'adoptar sempre la fórmula de l'estimació parcial. I això pels motius següents:

a) Des d'un punt de vista material, tota sentència que no sigui totalment desestimatòria és parcialment estimatòria. Ben mirat, això és una obvietat: si una llei no és completament conforme amb la Constitució, és perquè és parcialment disconforme amb aquesta, i així ho hauria d'establir en la decisió de la sentència que hagi de valorar la seva inconstitucionalitat.

b) Tota sentència interpretativa és "depurativa". Si se n'elegeix una entre diverses interpretacions alternativament possibles d'un text, es descarten implícitament totes les altres. Si es descarta expressament una o diverses interpretacions, l'efecte depuratiu és evident. I si s'assenyala que part del contingut normatiu derivat d'un precepte és inconstitucional (per exemple, les sentències manipulatives, especialment les reductores), també és inqüestionable l'efecte depuratiu.

c) El pronunciament desestimatori no és més deferent amb el legislador, sinó tot el contrari. Això és particularment cert quan aquest condiona la constitucionalitat al fet que s'interpreti el precepte impugnat en un sentit determinat... ja que d'aquesta manera elimina implícitament tots els altres. És clar que és preferible declarar

¹⁵ F. Javier Díaz Revorio, *Las sentencias interpretativas...*, cit., p. 68.

inconstitucional expressament el sentit o interpretació clarament contradictori amb la norma fonamental, perquè d'aquesta manera perviuen tots els altres, incloent-hi aquells que ni tan sols no hagin estat objecte de debat processal, que d'una altra manera quedarien eliminats en elegir-ne un únic sentit possible. Un pronunciament d'inconstitucionalitat parcial deixa "perviure" més contingut normatiu derivat del precepte impugnats, i per això és més deferent i respectuós amb l'obra legislativa.

d) El pronunciament desestimatori no és més respectuós amb el paper dels jutges i tribunals i intèrprets restants que apliquen la llei, sinó tot el contrari. Crec que aquesta idea es dedueix clarament de l'anterior. Si s'imposa un únic sentit possible per interpretar la llei, es retalla per complet el marge de l'intèrpret de la llei. Si es descarta únicament la interpretació (o la part del contingut normatiu) que es considera inconstitucional, poden quedar obertes múltiples opcions interpretatives.

e) El pronunciament interpretatiu desestimatori és més lesiu de la seguretat jurídica, perquè genera molts més dubtes quant als seus efectes jurídics, i per la mateixa raó és menys eficaç. El grau d'inseguretat o de falta de certesa del dret és encara major en els casos de pronunciaments formalment de desestimació pura, que impliquen en realitat un efecte interpretatiu "depuratiu".

Cal reconèixer que el nostre Tribunal Constitucional, després d'algunes vacil·lacions inicials, ha preferit gairebé sempre els pronunciaments interpretatius desestimatoris als estimatoris. Tanmateix, en les seves primeres dues dècades de funcionament, va dur a terme un ús relativament moderat de les decisions interpretatives i, a més, es va decantar per reflectir en la sentència la major part de les interpretacions que implicaven una "depuració parcial" del precepte, en descartar interpretacions o continguts normatius que fins a aquell moment s'entenia que formaven part d'aquesta. En els últims anys, en canvi, l'extensió de les sentències interpretatives ha estat acompanyada d'una generalització d'una altra fórmula, com l'encobriment d'interpretacions depuratives en decisions formalment de desestimació pura (sentències pseudodesestimàtores) o el "retorciment" del sentit normatiu d'un precepte més enllà de la seva literalitat, amb la finalitat presumpta de "salvar" la seva constitucionalitat mitjançant un pronunciament formalment interpretatiu desestimatori (sentències ultrainterpretatives). Aquests fenòmens, la utilització creixent dels quals en

els últims anys era digna de preocupació, han arribat a la seva màxima expressió en la STC 31/2010, com veurem a continuació.

4. LA STC 31/2010 COM A SENTÈNCIA "MULTIINTERPRETATIVA".

La decisió de la STC 31/2010 conté formalment catorze pronunciaments d'inconstitucionalitat parcial, i vint-i-set pronunciaments interpretatius desestimatoris, a més d'un pronunciament de manca d'eficàcia interpretativa (i un últim pronunciament general en el qual es desestima el recurs "en totes les altres coses"). Però aquesta anàlisi merament quantitativa i formal seria absolutament incompleta si no es tingués en compte la gran quantitat de preceptes que resulten "reinterpretats" a través de tècniques molt diverses, a les quals hem estat fent referència. L'abús d'aquestes tècniques interpretatives, i la utilització d'aquestes amb la finalitat d'alterar el sentit dels preceptes impugnats, o desvirtuar el seu caràcter normatiu o d'eficàcia jurídica, és una de les crítiques que de manera més insistent plantegen els vots particulars que acompanyen la sentència¹⁶.

¹⁶ La cita de tots els paràgrafs dels vots dedicats a aquesta qüestió seria molt extensa. A títol de mostra citem alguns extractes rellevants. El vot de Vicente Conde Martín de Hijos afirma: «Salvar la constitucionalidad de una Ley recurrida, negando lo que la misma dice, sobre la base de hacerla (*sic*) decir lo que no dice, más que un error, supone, a mi juicio, simultáneamente un modo de abdicación de la estricta función jurisdiccional y de ejercicio de una potestad constitucional que al Tribunal no le corresponde», i més endavant «...la técnica de la interpretación conforme, en cuanto alternativa a la pura declaración de constitucionalidad o inconstitucionalidad, no puede caer en el riesgo de la inseguridad jurídica, con lesión en tal caso del art. 9.3 CE, lo que pudiera acaecer si la interpretación de la Ley, en su caso proclamada, adoleciera de falta de claridad y precisión, dejando márgenes abiertos para una eventual interpretación de la interpretación». Per la seva part, Javier Delgado Barrio afirma: «esta Sentencia, en una buena medida, se aparta de la función estrictamente jurisdiccional que le es propia para, en lo que denomina interpretaciones, crear unas normas nuevas invadiendo el campo funcional del legislador: salva así de la declaración de inconstitucionalidad muchos preceptos, pero esto se logra atribuyéndoles un sentido diferente, a veces contrario, al que su texto expresa e incluso en ocasiones se les despoja de toda virtualidad jurídica, reduciéndolos a meros propósitos o a simples pretensiones o sugerencias y, en algunos casos, a descripciones de la doctrina del Tribunal Constitucional, con todo lo cual viene a dar una redacción nueva a no pocos aspectos del Estatuto», i afegeix que la sentència «no declara la inconstitucionalidad de preceptos estatutarios que, en mi opinión, son claramente inconstitucionales, atribuyéndoles un sentido distinto al que deriva de su texto, con lo que se crea una norma nueva, cometido propio del legislador absolutamente ajeno a la función constitucional de este Tribunal». Per part seva, Jorge Rodríguez-Zapata destaca que a la sentència «La seguridad jurídica cede el paso a la interpretación manipulativa», de manera que aquesta «manipula los preceptos del EAC, los modifica y desconoce su sistemática interna hasta convertirlo en un embrollo de normas vacías, paralizadas, futuras o a las que se hace decir lo que no dicen, ni han querido decir». Hi ha així, juntament amb la «sentencia manifiesta», una «sentencia oculta», que «no aparece en ese fallo pero es la que manipula innumerables preceptos esenciales del EAC y los aproxima al sentido conforme a la Constitución de otros Estatutos aprobados con posterioridad a él, en un ejercicio desproporcionado de legislación positiva»; segons Rodríguez-Zapata «esta sentencia oculta generará controversia sobre sus efectos generales y vinculación a los poderes públicos». I afegeix que «la interpretación conforme a la Constitución no es (...) un «arreglotodo» que permita hacer decir a los Estatutos lo que éstos no han dicho ni querido decir y, mucho menos, un «desmontlotodo» por el que se haga decir a la Constitución lo

Com ja he apuntat, les anàlisi de les sentències interpretatives s'ha de fer amb un criteri material. Des d'aquesta perspectiva, es pot dir que aquesta decisió conté probablement el major elenc de pronunciaments interpretatius (bé sigui expressos o encoberts, autèntics o ultrainterpretatius) de la història de la nostra jurisprudència constitucional, per la qual cosa es pot qualificar com a autèntica sentència "multiinterpretativa" per l'abús que du a terme d'aquest tipus de pronunciaments, que si bé en ocasions podrien considerar-se legítims (encara que ja hem apuntat les raons per les quals seria preferible una altra formulació), en d'altres suposen un excés i un abús d'una tècnica realment defectuosa, ja que, fins i tot quan hi ha raons que justifiquen pronunciaments interpretatius, aquests són instruments enormement delicats que el Tribunal Constitucional hauria d'utilitzar amb extrema moderació, cosa que crec que ha mancat en el present supòsit.

A continuació intentarem analitzar i classificar els diversos pronunciaments continguts en la sentència, mostrant-ne alguns exemples:

4.1. Pronunciaments interpretatius desestimatoris.

Com s'acaba de dir, la STC 31/2010 conté, en el seu apartat 3r de la decisió, vint-i-set pronunciaments interpretatius desestimatoris (encara que algun d'ells afecta diversos apartats d'un precepte). Formalment, es tracta d'enunciats condicionals similars als més tradicionalment usats pel Tribunal en les seves sentències interpretatives, en assenyalar l'esmentat apartat que "no són inconstitucionals, sempre que s'interpretin en els termes establerts en el corresponent fonament jurídic que s'indica, els següents preceptes..." Des d'aquesta perspectiva, l'única crítica que es

que no se deduce de sus proposiciones normativas ni de la voluntad del constituyente». Per últim, Ramón Rodríguez Arribas es manifesta en la mateixa línia, assenyalant que «en el desarrollo de su función de intérprete supremo o último de la Constitución el Tribunal Constitucional no puede suplantar al legislador e incluir en el Ordenamiento jurídico preceptos o desarrollos normativos que, en rigor, no responden a la interpretación de los textos legales, sino a la introducción en ellos de contenidos ajenos que los rectifican o alteran». Com es veu, els vots s'expressen amb contundència en contra de l'abús de les tècniques interpretatives i la seva conversió en manipulacions que alteren el contingut dels preceptes estatutaris o els fan perdre la seva força normativa, i insisteixen que el Tribunal supera tots els límits de la seva posició constitucional amb la utilització abusiva d'aquestes tècniques.

podria fer és l'opció per la fórmula desestimàtoria, que com abans he intentat demostrar és menys idoni per a qualsevol sentència interpretativa; si bé aquesta crítica seria aplicable, com queda dit, a la immensa major part dels pronunciaments interpretatius del Tribunal.

Tanmateix, una anàlisi detallada d'aquests pronunciaments, i en particular de la interpretació dels preceptes continguda en els fonaments, posa en relleu que, a més d'aquells supòsits en els quals la "interpretació conforme" implica l'opció entre diverses opcions interpretatives en principi igualment admissibles des de la perspectiva del precepte estatutari (però no des de la perspectiva constitucional, motiu pel qual s'elegeix el sentit conforme amb la Constitució descartant-ne més o menys explícitament un altre o altres inconstitucionals), en altres ocasions la sentència tendeix a "forçar" o "retorçar" en el sentit que deriva de la literalitat del precepte estatutari, "adaptant-lo" a la Constitució mitjançant una "transformació" del seu contingut normatiu, mitjançant una operació de dubtosa legitimitat. A aquests supòsits, que hem denominat "pronunciaments ultrainterpretatius" ens referirem una mica més endavant. Ara n'hi ha prou amb insistir que, encara que de vegades la distinció sigui complexa o subtil, els pronunciaments formalment interpretatius no sempre duen a terme una operació d'elecció entre interpretacions alternativament derivades del text, sinó que altres vegades li atribueixen un sentit que difícilment es pot derivar d'aquest.

4.2. Els pronunciaments "pseudodesestimatoris" o "interpretatius encoberts"

Al costat dels pronunciaments interpretatius desestimatoris en sentit estricte, la STC 31/2010 en conté altres que són formalment de desestimació pura, però inclouen en realitat una "reinterpretació" del precepte estatutari, bé mitjançant la imposició d'una alternativa interpretativa entre les diverses alternatives possibles, bé mitjançant la determinació d'un significat que pot anar més enllà de la literalitat del text. Es tracta, per tant, de pronunciaments formalment de desestimació pura (en realitat s'englobarien en la clàusula general de l'apartat 4t, "desestimar el recurs d'inconstitucionalitat en totes les altres coses"), però materialment interpretatius, o fins

i tot "ultrainterpretatius" o manipulatius (reductors). Es pot denominar a aquests pronunciaments "pseudodesestimatoris" o "interpretatius encoberts"¹⁷.

Sens dubte, l'ús d'aquesta tècnica no és ni molt menys nova, ja que en els últims anys el Tribunal Constitucional hi ha recorregut en no poques ocasions, utilitzant el que es podria dir "pronunciaments interpretatius sense reflex en la decisió"¹⁸. La STC 31/2010 els utilitza amb molta freqüència, per exemple quan interpreta que l'art. 3.1 EAC és constitucional si s'interpreta la referència a l'Estat com "Estat central" i que la relació bilateral d'aquest amb Catalunya no es produeix en termes d'igualtat sinó partint de la superioritat d'aquell (f. j. 13); o que l'exigència d'acreditació d'un deure de coneixement "adequat i suficient" de les dues llengües cooficials, prevista en els apartats 3 i 4 de l'article 33 per a determinats funcionaris de l'Estat, sols és constitucional si s'interpreta que s'ha de regular per les lleis de l'Estat (f. j. 21); o, entre tants altres exemples que es podria esmentar, que l'art. 41.5 EAC, que estableix que els poders públics han de vetllar perquè la lliure elecció de la dona sigui determinant en tots els casos que puguin afectar a la seva dignitat, integritat i benestar físic i mental, "en particular pel que fa al propi cos i a la seva salut reproductiva i sexual", sols és constitucional si s'interpreta com un principi rector dirigit als poders públics de Catalunya que no suposa indeterminació en la protecció de la vida concebuda (f. j. 28).

¹⁷ Encara que en un altre lloc ("Pròleg" a l'edició en Porrúa *de Las sentencias interpretativas...*, *op. cit.*) he utilitzat la terminologia "sentències pseudointerpretatives", en realitat crec que és més correcta la que ara utilitzo ("sentències o pronunciaments pseudodesestimatoris"), ja que es tracta de pronunciaments falsament desestimatoris, però de manera real i materialment interpretatius en sentit ampli.

¹⁸ Un bon exemple podria ser la STC 176/1999, de 30 de setembre. Es tractava d'un recurs d'inconstitucionalitat promogut pel president del Govern contra l'article 10.3 de la Llei del Parlament de Catalunya 12/1993, de 4 de novembre, de creació de l'Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre, el text del qual deia: "L'Institut gaudeix de les exempcions i beneficis fiscals que corresponen a la Generalitat". La impugnació del precepte es fonamentava bàsicament en l'argument que, en no distingir entre les exempcions i beneficis establerts en els tributs de la Comunitat Autònoma, i els que corresponen a l'Estat o a les entitats locals, el precepte seria inconstitucional pel que es refereix a aquests últims, en ser contradictori amb els arts. 133 CE i 17 b) de la LOFCA, dels que es deriva que la Comunitat Autònoma no té competències en relació amb els tributs que no els són propis. Partint del fet que la Comunitat Autònoma, la Generalitat, no té competències respecte dels tributs estatals o locals, el precepte només seria aplicable a l'àmbit tributari en el qual té competències Catalunya, és a dir, als tributs creats per la Generalitat per raó de la seva potestat tributària. El Tribunal sosté aquesta interpretació del precepte impugnat, però aquesta no té cap reflex en la decisió, que és de desestimació pura. Estem, per tant, davant d'una decisió formalment desestimària però materialment interpretativa-reductora. Per això hauria estat més correcte que la interpretació del precepte hagués tingut reflex en la decisió, solució que van proposar els dos vots particulars que acompanyaven a la sentència, firmats per un total de quatre magistrats.

En cap dels casos anteriors, ni en tants d'altres al llarg de tota la sentència, la "interpretació conforme" del precepte porta a la decisió, sense que el Tribunal doni cap raó per no fer-ho. Segons el meu parer, aquest ús excessiu de pronunciaments "interpretatius encoberts" és molt preocupant per diversos motius:

a) Pels dubtes que genera quant als efectes de la interpretació del precepte acollida pel Tribunal. En efecte, en mancar de cap reflex en la decisió, no és segur quins efectes tindrà aquesta interpretació. Ja que, com abans apuntàvem, els efectes *erga omnes* de les sentències que recauen en els procediments d'inconstitucionalitat, si bé són predicables amb independència del sentit que la decisió sigui estimatòria o desestimatori, semblen requerir un efecte "depuratiu" que es derivi d'aquest, resulta dubtós que puguin predicar-se en aquest cas. I encara que sí que em sembla clar que en tot cas la interpretació duta a terme pel TC vincula a jutges i tribunals ordinaris, també en aquests casos, en virtut de l'art. 5.1 LOPJ, els efectes d'aquesta vinculació poden no ser idèntics que els efectes *erga omnes* d'una decisió interpretativa.

b) La falta de criteri per explicar per què en uns casos la "interpretació conforme" porta a la decisió i en d'altres no, el que genera no poca incertesa. Sens dubte, sembla clar que és impossible valorar la constitucionalitat d'una llei sense interpretar-la, i en aquest sentit reclamar que tota interpretació legal tingui reflex en la decisió implicaria, extremant l'argument, que qualsevol sentència fos interpretativa. Però en realitat no és així, ja que és necessari traçar una línia a la decisió quan es du a terme una interpretació que en algun sentit és "depurativa", bé perquè es descarten d'alguna manera han format part del procés, bé perquè s'elimina part del contingut normatiu derivat del precepte impugnat, encara que en quedi inalterada la lletra. El que és preocupant és que en els casos dels pronunciaments "interpretatius encoberts" la interpretació no porta a la decisió malgrat que es donin les circumstàncies explicades.

c) En fi, encara que aquesta circumstància és preocupant en qualsevol pronunciament interpretatiu, no s'han d'oblidar els problemes de seguretat jurídica que es generen per la necessitat d'acompanyar el precepte legal per una interpretació determinada duta a terme pel tribunal, de manera que resultarà ja impossible entendre

l'Estatut sense la sentència constitucional. Aquesta preocupació, que podria estendre's a molts pronunciaments de la sentència, és particularment intensa en aquests casos de pronunciaments "pseudodesestimatoris", ja que la "interpretació conforme" queda molt més "oculta".

4.3. Pronunciaments "ultrainterpretatius".

Indubtablement, no sempre és fàcil precisar quan la interpretació d'un precepte suposa simplement l'elecció entre diversos sentits que alternativament poden derivar amb naturalitat del seu text, i quan implica anar més enllà del que es podria derivar de l'esmentada disposició, "forçant" el tenor literal més enllà de l'admissible i, en definitiva, alterant el possible contingut normatiu del precepte. Però la distinció és necessària perquè traspasar aquesta frontera acostuma a implicar la utilització d'una tècnica il·legítima i rebutjable (encara que fins i tot sense fer-ho la il·legimitat podria derivar d'altres circumstàncies).

Em refereixo a aquells pronunciaments com a "ultrainterpretatius" i, per desgràcia, no són tampoc infreqüents en la jurisprudència més recent del nostre Tribunal Constitucional, i en particular en la STC 31/2010 que ara comentem. Com a exemple, pot esmentar-se la interpretació que el f.j. 23 de la sentència du a terme de l'article 50.5 EAC. Aquest disposa literalment que "La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris dels seus serveis han d'utilitzar el català en les seves actuacions internes i en la relació entre ells. També han d'utilitzar-lo en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen." El Tribunal, sota la forma d'un pronunciament interpretatiu desestimatori, du a terme una interpretació del precepte que pràcticament ve a anul·lar la càrrega de demanar la comunicació en castellà que el precepte imposava (crec que clarament) al ciutadà. En efecte, assenyala el Tribunal que:

«Sólo los particulares, en tanto que titulares del derecho de opción lingüística garantizado por el propio art. 33.1 EAC, pueden preferir una u otra de ambas lenguas en sus relaciones con el poder público

radicado en Cataluña. Y hacerlo, además, en perfecta igualdad de condiciones por cuanto hace a las formalidades y requisitos de su ejercicio, lo que excluye que, como pudiera resultar de una interpretación literal del apartado 5 del art. 50 EAC, quienes prefieran que su lengua de comunicación con las Administraciones sea el castellano hayan de pedirlo expresamente. El precepto, sin embargo, es conforme con la Constitución ya que puede interpretarse en el sentido de que, en el marco de la política de fomento y difusión del catalán, las entidades públicas, instituciones y empresas a que el precepto se refiere, pueden utilizar la lengua catalana con normalidad, sin perjuicio de poder utilizar también con normalidad el castellano, en sus relaciones internas, en las relaciones entre ellas y en sus comunicaciones con los particulares, siempre que se arbitren los mecanismos pertinentes para que el derecho de los ciudadanos a recibir tales comunicaciones en castellano pueda hacerse efectivo sin formalidades ni condiciones que redunden para ellos en una carga u obligación que les constituya en la posición de sujeto activo en sus relaciones con la Administración pública».

Segons el meu parer es produeix aquí una "reinterpretació" en tota regla del precepte. No hi ha cap deure d'utilització del català (com diu expressament l'article impugnat), sinó possibilitat d'utilitzar-lo amb la mateixa "normalitat" que el castellà; i no es pot exigir als ciutadans la petició expressa per rebre la comunicació en castellà. Amb independència de la major o menor correcció de la interpretació duta a terme pel Tribunal, em sembla que la tècnica més coherent hauria estat la de la declaració d'inconstitucionalitat i nul·litat del precepte impugnat o, almenas, d'aquells incisos que resulten incompatibles amb la interpretació que el Tribunal realitza dels mandats constitucionals.

La utilització d'aquesta tècnica "ultrainterpretativa" no és insòlita en la sentència en examen, i no sempre està "encoberta" amb un pronunciament interpretatiu desestimatori, sinó que de vegades s'acompanya d'una decisió de desestimació simple. Així, per exemple, el f. j. 44 interpreta la referència de l'art. 95.2 EAC al Tribunal Superior de Justícia com a "última instància jurisdiccional de tots els processos iniciats a Catalunya, així com de tots els recursos que es tramitin en el seu àmbit territorial", en el sentit que no exclou que l'esgotament dels recursos es produeixi en altres òrgans jurisdictionals, i que en tot cas serà la LOPJ la que ho determini, i això en un pronunciament de desestimació pura; i el f. j. 83, entre altres exemples que es podria esmentar, interpreta que el terme "immigració" de l'article 138 EAC no es correspon amb la matèria constitucional homònima, competència exclusiva de l'Estat, sinó amb "altres matèries sobre les quals pot assumir competències la Comunitat Autònoma", si bé en aquest cas, sense justificar el motiu, el Tribunal decideix que "així es disposarà en la decisió".

Com es pot comprendre, la utilització d'aquesta tècnica dels pronunciaments ultrainterpretatius és rebutjable pel que té de tergiversació del precepte impugnat, i en molts casos no pot considerar-se més deferent o respectuosa amb el legislador estatutari que la inconstitucionalitat parcial, ja que aquesta última depura el precepte impugnat conservant-lo en la part constitucional, mentre que el pronunciament ultrainterpretatiu altera directament la voluntat del legislador estatutari i del mateix Estatut.

4.4. La "desactivació" de les conseqüències jurídiques.

En certa mesura com un "subtipus" dels pronunciaments ultrainterpretatius pot considerar-se el cas del que podríem denominar "desactivació" dels efectes o conseqüències jurídiques del precepte impugnat. En efecte, en aquest cas la interpretació que va "més enllà" del que permetria la disposició impugnada no afecta tant al sentit o significat de l'esmentada disposició, sinó a la seva mateixa naturalesa o abast jurídic, desvirtuant-lo d'alguna manera en el sentit de "rebaixar" la seva "fortalesa jurídica" o les conseqüències que es podrien extreure de la seva consideració normativa estricta.

Aquesta tècnica tampoc no és nova en la STC 31/2010, ja que compta amb algun precedent ben conegut, com seria per exemple la sentència que tres anys abans es va pronunciar sobre l'Estatut de la Comunitat Valenciana.¹⁹ S'impugnava en aquell cas l'article 17 de l'esmentat Estatut, que estableix: "Es garanteix el dret dels valencians i valencianes a disposar del proveïment suficient d'aigua de qualitat. Igualment, es reconeix el dret de redistribució dels sobrants d'aigües de conques excedentàries atenent a criteris de sostenibilitat d'acord amb la Constitució i la legislació estatal. Els ciutadans i ciutadanes valencians tenen dret a gaudir d'una quantitat d'aigua de qualitat, suficient i segura, per atendre les seves necessitats de consum humà i per poder desenvolupar les seves activitats econòmiques i socials d'acord amb la Llei. " El Tribunal, malgrat la decisió de desestimació pura, procedeix en realitat a "convertir" el supòsit de dret subjectiu en un mer principi rector, que per

¹⁹ STC 247/2007, de 12 de desembre.

les altres coses soles és aplicable als poders públics de la Comunitat, i la virtualitat jurídica del qual acaba per ser escassa o molt dubtosa²⁰.

La STC 31/2010, seguint aquesta estela, conté variats pronunciaments de "desactivació" de la naturalesa i eficàcia jurídica de determinats preceptes estatutaris. En primer lloc, i amb caràcter general, sembla "desactivar-se" del sentit i abast jurídic de bona part dels drets estatutaris que, seguint la línia de la sentència sobre l'Estatut valencià, es consideren mandats els poders públics catalans aplicables només en el seu àmbit competencial.²¹ D'altra banda, i buscant altres exemples de "desactivació", es pot esmentar el f. j. 51, que converteix un enunciat que clarament adoptava la forma de mandat legal (art. 102.3 EAC: "En tot cas el coneixement suficient de la llengua i del dret propis es valorarà específicament i singularment per obtenir una plaça en els corresponents concursos de trasllat") en alguna cosa així com un mer *desideràtum* del legislador estatutari²². Per la seva part, el f. j. 58 es pronuncia sobre els arts. 110, 111 i 112 de *l'Estatut*, relatius a la definició de les competències exclusives, compartides i

²⁰ STC 247/2007, de 12 de desembre, FJ 18. El Tribunal afirma expressament: «Por tanto, el derecho estatutario así enunciado presenta como rasgo distintivo el de no ser ejercitable de modo directo e inmediato en vía jurisdiccional, pues sólo podrá serlo cuando los poderes autonómicos lo instrumenten y, aún ello, de acuerdo con la Constitución, «la legislación estatal» o «la ley», estatal o autonómica, según los casos. Es decir, el art. 17.1 EACV, aunque formalizado en su dicción como derecho, se sitúa en la órbita de las directrices, objetivos básicos o mandatos dirigidos a los «poderes públicos valencianos»»

²¹ STC 31/2010, de 28 de maig, FJ 16: «Los derechos reconocidos en Estatutos de Autonomía han de ser, por tanto (...) derechos que sólo vinculen al legislador autonómico (...); y derechos, además, materialmente vinculados al ámbito competencial propio de la Comunidad Autónoma (...). Ahora bien, bajo la misma categoría «derecho» pueden comprenderse realidades normativas muy distintas, y será a éstas a las que haya de atenderse, más allá del puro *nomen*, para concluir si su inclusión en un Estatuto es o no constitucionalmente posible (...).» «En el nuevo Estatuto catalán se prodiga sobre todo, según veremos, sin que falten proclamaciones de derechos subjetivos *stricto sensu*, el segundo tipo de derechos, es decir, mandatos de actuación a los poderes públicos, ya estén expresamente denominados como «principios rectores», ya estén enunciados literalmente como derechos que el legislador autonómico ha de hacer realidad y los demás poderes públicos autonómicos respetar».

Sobre el tema, vegeu per exemple el molt interessant treball de Mercè Barceló i Serramalera, «los efectos de la sentencia 31/2010 en el catálogo de derechos, deberes y principios del Estatuto de autonomía de Cataluña: una desactivación más aparente que real», en *Revista d'Estudis Autonòmics i Federals*, núm. 12, marzo 2011, p. 61 ss.

²² Afirmar en concret l'FJ 51: «En cualquier caso, que el «conocimiento suficiente del derecho propio» haya de valorarse «específica y singularmente para obtener una plaza en los correspondientes concursos de traslado», según quiere el art. 102.3 EAC, no deja de ser una legítima pretensión del legislador estatutario —en tanto que competente para la defensa y promoción de aquella lengua y aquel Derecho— respecto de la acción legislativa del único competente para cuanto se refiere a la Administración de Justicia en sentido propio, esto es, para las Cortes Generales, que, con perfecta libertad, habrán de determinar, en su caso, la forma y el alcance con que esa pretensión pueda formalizarse en una condición jurídica de Derecho positivo».

executives de la *Generalitat*, declarant-los constitucionals; però, després d'aclarir que la definició de les esmentades categories competencials correspon al mateix Tribunal Constitucional, afegeix que els esmentats preceptes seran "constitucionalment acceptables en la mesura que, amb la referida voluntat de descripció i de sistema, s'acomodin a la construcció normativa i dogmàtica que cal deduir de la nostra jurisprudència en cada moment històric, és a dir, sense que la seva formulació com a expressió de voluntat del legislador orgànic estatutari impliqui un canvi en la seva qualitat normativa, que serà sempre, en cas que no existeixi una reforma expressa de la Constitució, la pròpia de l'exercici de la nostra jurisdicció". Es nega així tota potencialitat normativa i prescriptiva als esmentats preceptes, per dotar-los d'un valor merament descriptiu i temporal (i, per tant, mancats d'eficàcia jurídica), sotmès sempre a la possible evolució de la jurisprudència constitucional.

En fi, encara que podríem continuar afegint nombrosos exemples de "desactivació" (o almenys intent de dur-la a terme) de les conseqüències jurídiques d'alguns preceptes estatutaris, conclourem amb la referència al FJ 73, que es pronuncia sobre la constitucionalitat de l'art. 127.3 EAC, el qual estableix taxativament que «En las actuaciones que el Estado realice en Cataluña en materia de inversión en bienes y equipamientos culturales se requiere el acuerdo previo con la Generalitat». El Tribunal assenyala que «no puede entenderse que el acuerdo allí referido sea condición necesaria e inexcusable para el ejercicio de la competencia estatal en el ámbito de la cultura», de manera que «ha de entenderse que la inexistencia de dicho acuerdo no puede impedir el cumplimiento por el Estado del deber que aquel precepto constitucional (art. 149.2 CE) le impone». D'aquesta manera, en realitat, es desvalora (o suprimeix en termes pròpiament jurídics) l'exigència d'un acord previ amb la comunitat que l'Estatut estableix de forma taxativa i clara com a requisit necessari. Però, en lloc de declarar inconstitucional i nul l'incís, s'opta per un pronunciament interpretatiu desestimatori, l'efecte del qual és en realitat "desactivar" en termes jurídics el requisit estatutari, però no anul·lar-lo.

Com pot comprendre's, aquesta tècnica de la "desactivació" és inadequada i extremadament perillosa, i no s'arriba a veure cap fonament juridicoconstitucional a l'hora d'utilitzar-lo, cosa que onstitueix una utilització errònia i injustificable d'un criteri de deferència mal aplicat. Per això, crec que s'hauria d'evitar, en tot cas, substituint-la, allà on sigui necessari, per declaracions d'inconstitucionalitat parcial.

4.5. El pronunciament de "manca d'eficàcia interpretativa".

L'apartat 1r de la decisió de la sentència que comentem conté un pronunciament insòlit i difícil d'enquadrar en les diferents categories o categoritzacions que hem assajat en el present treball, en afirmar que "manquen d'eficàcia jurídica interpretativa les referències del preàmbul de l'Estatut de Catalunya a «Catalunya com a nació» i a la «realitat nacional de Catalunya» ". Aquest pronunciament, que s'explica pel peculiar caràcter del preàmbul, resol una de les impugnacions més polèmiques de tot l'Estatut, planteja, a parer meu, alguns problemes des de la perspectiva de la coherència de la sentència. Segons la meva opinió, i sense entrar en absolut en el fons de l'assumpte de si la referència a Catalunya com a nació és o no conforme amb la Constitució, el cert és que si es considera que hi ha aquesta incompatibilitat només hi ha dues opcions: a) si el preàmbul és susceptible d'una declaració d'inconstitucionalitat, dur-la a terme amb el consegüent efecte depuratiu; o b) si no inclou una declaració d'inconstitucionalitat d'un preàmbul, ometre qualsevol referència a aquest en la decisió, sens perjudici dels efectes interpretatius que es donin al preàmbul o de les consideracions que sobre el seu valor o eficàcia sigui procedent fer.

El Tribunal, en canvi, sembla buscar una via intermèdia de dubtosa coherència. D'una banda, i recordant la jurisprudència anterior, expressa clarament que el preàmbul no és susceptible d'una declaració d'inconstitucionalitat, ni pot ser objecte directe d'un recurs d'inconstitucionalitat²³; però, d'altra banda, partint del fet que "la manca de valor normatiu no equival a manca de valor jurídic", admet que el preàmbul pot ser objecte d'"un pronunciament de la nostra jurisdicció com a possible objecte

²³ STC 31/2010, de 28 de juny, FJ 7: «hemos repetido desde la STC 36/1981, de 12 de noviembre, FJ 2, que un «preámbulo no tiene valor normativo», siendo por ello innecesario, y hasta incorrecto, hacerlo objeto de «una declaración de inconstitucionalidad expresa que se recogiera en la parte dispositiva» de una Sentencia de este Tribunal (*ibid.*). Esa carencia de valor normativo tiene como consecuencia, en efecto, que, como afirmamos en la STC 116/1999, de 17 de junio, FJ 2, los preámbulos «no pueden ser objeto directo de un recurso de inconstitucionalidad (SSTC 36/1981, fundamento jurídico 7; 150/1990, fundamento jurídico 2; 212/1996, fundamento jurídico 15; y 173/1998, fundamento jurídico 4)». El vot particular d'Eugeni Gay Montalvo recorda aquesta jurisprudència anterior del Tribunal Constitucional segons la qual no hi ha les declaracions d'inconstitucionalitat de preàmbuls en la decisió, encara que a més ell entén que en aquest cas concret en el contingut del preàmbul hauria de tenir-hi cabuda l'afirmació que el Tribunal considera mancada d'eficàcia interpretativa.

accessori d'un procés referit principalment a una disposició normativa"²⁴. D'aquesta manera, el Tribunal sembla admetre la possibilitat de pronunciar-se sobre el preàmbul quan aquest es relacioni amb preceptes concrets, però descarta que aquest pronunciament pugui ser d'inconstitucionalitat i nul·litat.

De fet, la mateixa STC 31/2010 emet, a més del pronunciament ara en examen, un altre de caràcter "pseudodesestimatori" o "interpretatiu encobert" respecte a l'expressió "dret inalienable de Catalunya a l'autogovern" continguda en el mateix preàmbul, que segons el Tribunal s'ha d'interpretar en el sentit que aquest dret és en realitat «el que el artículo 2 CE «reconoce y garantiza» a las «nacionalidades y regiones»»²⁵. Donat el caràcter materialment interpretatiu d'aquesta referència al "dret inalienable a l'autogovern", no s'entén per què en aquest cas la interpretació no és portada a la decisió. O, per ser més precisos, no s'entén per què respecte a la referència del preàmbul a la nació el Tribunal sí que considera necessari portar la interpretació a la decisió. L'FJ 12 dóna com a única pauta el que «dada la especial significación de un preámbulo estatutario así se dispondrá en el fallo»; però el mateix raonament serviria per portar també a la sentència la interpretació del preàmbul continguda en l'FJ 8.

Segons la meua opinió, la tècnica utilitzada en els pronunciaments dels diversos incisos del preàmbul de l'Estatut de Catalunya manca de coherència i de justificació jurídica. Si el preàmbul és susceptible d'un pronunciament d'inconstitucionalitat, aquest hauria estat el procedent, en la lògica del Tribunal, per al cas de les referències a la "nació", mentre que pel que fa al "dret inalienable a l'autogovern" procediria un pronunciament interpretatiu en sentit estricte (que, com estic defensant, implica una decisió parcialment estimatòria). Si, en canvi, tal com afirma el Tribunal, no hi ha un pronunciament d'inconstitucionalitat sobre el preàmbul, *llavors tampoc no hi ha un pronunciament interpretatiu amb reflex a la decisió*, ja que aquest tipus de pronunciament és, per definició, materialment d'estimació parcial. No hi ha explicació per entendre que hi ha pronunciaments sobre els preàmbuls en les decisions de les sentències del Tribunal Constitucional, però no quan són estimatòries, ja que sempre que no siguin totalment desestimatòries seran parcialment estimatòries;

²⁴ STC 31/2010, de 28 de juny, FJ 7.

²⁵ STC 31/2010, de 28 de juny, FJ 9.

i no hi ha tampoc explicació per portar la interpretació del preàmbul a la decisió en un cas, i no en un altre, sent que en ambdós el tenor literal no pot entendre's directament i completament conforme amb la Constitució.

5. SOBRE ELS EFECTES DELS PRONUNCIAMENTS INTERPRETATIUS EN LA STC 31/2010

Abans m'he referit amb caràcter general als efectes de les sentències del Tribunal Constitucional en els processos d'inconstitucionalitat. Els dubtes que la regulació constitucional i legal d'aquests pot plantejar augmenten de manera molt significativa en els casos d'utilització d'aquestes complexes tècniques amb pretensió interpretativa, i més encara quan manquen de reflex en la decisió. La situació es complica encara més si introduïm el problema dels possibles efectes de la sentència sobre altres estatuts d'autonomia que contenen preceptes idèntics als que el Tribunal Constitucional ha anul·lat o interpretat.²⁶

No podem aquí dur a terme una anàlisi exhaustiva d'aquesta complexa problemàtica²⁷, però partint dels criteris jurídics sobre els efectes de les sentències constitucionals, abans apuntats, es pot apuntar sintèticament algunes idees sobre els possibles efectes de la STC 31/2010.

1) En relació amb l'Estatut de Catalunya:

1.1. Les declaracions d'inconstitucionalitat i nul·litat tenen òbviament efectes *erga omnes* i comporten l'expulsió del precepte (o de l'incís declarat inconstitucional i nul) de l'ordenament jurídic.

²⁶ Vegeu sobre això, per exemple, les interessants consideracions de Víctor Ferreres Comella, "L'impacte de la sentència sobre altres estatuts", en *Revista catalana de dret públic, Especial Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006*, pàg. 471 ss

²⁷ Vegeu, per exemple, Rosario Tur Ausina i Enrique Álvarez Conde, *Las consecuencias jurídicas...*, pàg. 65 ss.

1.2. Els pronunciaments interpretatius amb reflex en la decisió. Malgrat que com estic reiterant crec que haurien de ser formalment d'estimació parcial, es pot, en tot cas, predicar els efectes *erga omnes*, que segons vam veure, són propis de totes les sentències excepte les d'empara i, en particular, produeixen l'efecte "depuratiu" d'expulsió d'aquelles interpretacions considerades inconstitucionals (si han estat objecte del procés), o d'aquella part del contingut normatiu considerat incompatible amb la Constitució. A això caldria afegir l'efecte vinculant per a jutges i tribunals ordinaris de la interpretació constitucional i legal "conforme a la Constitució" duta a terme pel Tribunal Constitucional, efecte derivat, com vam veure, de l'art. 5.1. LOPJ.

1.3. Els pronunciaments pseudodesestimadoris i ultrainterpretatius, malgrat la seva incorrecció, crec que podrien produir, en línia de principi, similar efecte depuratiu sobre la part del contingut normatiu o la interpretació expressament descartada en la fonamentació. Però en aquest cas cal reconèixer que l'esmentat efecte planteja més dubtes pràctics, ja que la falta de certesa i seguretat jurídica que provoquen aquests tipus de pronunciaments dificulta de forma notòria la identificació de la part del precepte que resulta igualment "depurada" amb efectes *erga omnes*. En canvi, el que sí que quedaria fora de dubte és l'efecte vinculant per a jutges i tribunals de tota la interpretació constitucional i legal (en tant que aquesta sigui "conforme a la Constitució"), cosa que, si es porta a la pràctica, sol tenir un efecte "expansiu" respecte a la interpretació que finalment duguin a terme altres poders públics o els ciutadans, les eventuais controvèrsies dels quals han de ser resoltes per jutges i tribunals vinculats, ex art. 5.1 LOPJ.

2) En relació amb preceptes similars o idèntics continguts en altres estatuts d'autonomia.²⁸

2.1. No es pot, segons el meu parer, predicar cap efecte depuratiu directe de la STC 31/2010 sobre preceptes no impugnats, encara que el seu contingut sigui idèntic al de l'Estatut. El Tribunal només pot estendre la declaració d'inconstitucionalitat per

²⁸ Encara que no podem aprofundir en el tema, es pot apuntar que, en bona mesura, les reflexions que segueixen podrien aplicar-se també a altres preceptes legals, com per exemple lleis de desenvolupament de l'Estatut que reproduïen preceptes declarats inconstitucionals o interpretats. La clau aquí està en el fet que, en el cas de normes legals afectades per inconstitucionalitats pures i plenes, només una qüestió d'inconstitucionalitat permetria al Tribunal Constitucional executar la necessària funció depurativa; mentre que en el cas de normes infralegals, "interpretacions conformes", o inconstitucionalitats parcials que no afecten el text i es poden aplicar per la via interpretativa, es pot defensar un "control difús" sobre aquestes.

connexió o conseqüència a altres preceptes de la mateixa llei (art. 39.1 LOTC), i no estem en aquest cas. Això sens perjudici que els preceptes similars d'altres estatuts puguin ser objecte d'una qüestió d'inconstitucionalitat en el futur, que implicaria segurament la seva declaració d'inconstitucionalitat en els mateixos termes²⁹.

2.2. Quant als efectes *erga omnes*, en bona mesura estan vinculats a aquest "efecte depuratiu" que, en el que té d'eliminació d'interpretacions o continguts normatius inconstitucionals, es podria predicar exclusivament respecte al precepte impugnat. Ara bé, en la mesura que la sentència conté interpretacions que s'imposen i que formen part de la *proporció decidendi*, es podria defensar que les esmentades interpretacions vinculen també a tots els poders públics i resulten aplicables a tota l'ordenació jurídica. Encara que tècnicament aquesta idea planteja alguns dubtes, si es defensa que els efectes *erga omnes* són predicables també de les *rationes decidendi* incloses en la fonamentació jurídica (que en aquestes tècniques interpretatives resulten a més inescindibles de la decisió), es pot predicar aquest efecte general d'aquestes.

2.3. Tanmateix, més clara i rellevant és, a parer meu, l'extensió dels efectes vinculants de la interpretació a altres preceptes jurídics idèntics, ja que, l'esmentat diverses vegades art. 5.1 LOPJ predica els esmentats efectes respecte a "les resolucions dictades pel tribunal Constitucional" en tot tipus de processos" i, per tant, tenen un abast general o horitzontal, entès en el sentit que la interpretació duta a terme pel Tribunal Constitucional respecte a la Constitució i a la llei de conformitat amb aquella és vinculant per a jutges i tribunals en la seva interpretació de tot l'ordenament, i no sols del precepte impugnat en un procés determinat.

6. CONCLUSIONS

²⁹ Víctor Ferreres Comella, "L'impacte...", cit., pàg. 473, proposa la possibilitat de sotmetre aquests preceptes idèntics a una espècie de "control difús", que permetria la seva inaplicació sense necessitat de plantejar la qüestió d'inconstitucionalitat. És sens dubte una proposta suggeridora, però em sembla que ara com ara manca de cobertura legal, de manera que perquè pogués portar-se a la pràctica caldria modificar la LOTC.

La STC 31/2010 conté el pronunciament del Tribunal Constitucional sobre la constitucionalitat de l'Estatut de Catalunya i, una vegada emanada d'acord amb el procediment constitucional i legalment prescrit, és una decisió legítima que mereix respecte, acatament i aplicació lleial. Atesa la complexitat interpretativa de l'Estatut, i l'ampli nombre d'impugnacions dutes a terme pels recurrents, es comprèn que la sentència contingui un elevat nombre de pronunciaments i una fonamentació extensa que ha de procedir a interpretar amb detall molts preceptes.

Tanmateix, no obstant l'anterior, podem afirmar que la sentència utilitza una tècnica molt defectuosa i criticable en molts aspectes. D'una banda, per la falta d'un criteri homogeni i coherent a l'hora d'establir quines interpretacions dels preceptes impugnats han de tenir reflex en la decisió i quins no. D'una altra, per l'abús de les tècniques d'"interpretació conforme " tant en un sentit quantitatiu com qualitatiu.

Des de la perspectiva quantitativa, 27 pronunciaments interpretatius i 49 interpretacions no portades a la decisió impliquen probablement un risc per a la certesa del dret i la seva interpretació i, en definitiva, un qüestionament de la seguretat jurídica. Són molts i d'enorme transcendència els preceptes que no poden entendre's o interpretar-se sense la sentència. Des del punt de vista qualitatiu, el Tribunal opta massa vegades per "ocultar" la interpretació conforme en els fonaments sense traslladar-la a la decisió (pronunciaments pseudodesestimadors o interpretatius encoberts) mitjançant una tècnica defectuosa l'única explicació de la qual sembla que es troba en l'objectiu de "minimitzar" quantitativament els preceptes afectats per la decisió; i això és particularment preocupant quan moltes d'aquestes interpretacions impliquen un efecte de reducció o alteració del contingut normatiu derivat del precepte impugnat. D'altra banda, i amb independència que la interpretació es porti a la decisió, són molts els casos en els quals el Tribunal va més enllà de la mera elecció entre interpretacions alternatives que legítimament podrien derivar del precepte estatutari, o de la simple depuració de part del contingut normatiu d'aquest, utilitzant el que he denominat "pronunciaments ultrainterpretatius" que impliquen dotar el precepte d'un sentit que no es troba en la seva literalitat, manipulant, en suma, el seu sentit i significat o, en altres ocasions "desvirtuant" o "desvalorant" el seu sentit i abast jurídic, i, per tant "desactivant" els seus efectes o conseqüències jurídiques; de tal manera que pot dir-se que el Tribunal ha intentat en no poques ocasions convertir el que eren preceptes jurídics amb plena vocació normativa en simples proclamacions més o

menys retòriques, desproveïdes de tota conseqüència jurídica, o l'abast jurídic del qual depèn completament del que disposin normes estatals o la mateixa jurisprudència constitucional.

És possible que l'ús i abús de totes aquestes tècniques, fora d'això mancats avui de tota cobertura legal, tingués la finalitat de maximitzar el principi de deferència, el respecte a l'obra del legislador estatutari, o el criteri de conservació de les normes en tot el que sigui possible. Però crec que l'efecte finalment aconseguit és el contrari, ja que alterar o manipular el contingut normatiu d'un precepte és molt menys respectuós amb el legislador que declarar-lo parcialment inconstitucional i nul.

En qualsevol cas, l'abús d'aquestes defectuoses tècniques genera no pocs dubtes, interrogants i problemes des de la perspectiva dels efectes de la sentència i de la seguretat jurídica com a principi constitucional. I si bé crec que, en tot el que impliqui depuració de l'ordenament, els efectes *erga omnes* de la sentència són inqüestionables, es generen no pocs dubtes en el que incumbeix a altres interpretacions sense reflex en la decisió l'abast depuratiu de la qual sobre el mateix precepte impugnat és dubtós. Fora d'això, la sentència genera també dubtes quant als seus efectes respecte a altres preceptes idèntics continguts en altres estatuts d'autonomia, encara que des del meu punt de vista en aquest cas no es pot predicar directament l'efecte d'anul·lació o depuració de l'ordenació.

En qualsevol dels dos casos, l'article 5.1 LOPJ sí que resulta perfectament aplicable, de manera que tots els jutges i tribunals estan vinculats per la interpretació de la Constitució i de l'Estatut derivada d'aquesta sentència. El que no deixa de plantejar nous dubtes en altres aspectes, ja que la STC 31/2010 és una sentència multiinterpretativa que, al seu torn, es converteix en molts aspectes en objecte d'interpretació per part de jutges, tribunals i operadors jurídics, a causa de la quantitat de dubtes que genera.

CLASSIFICACIÓ DELS PRONUNCIAMENTS DE LA STC 31/2010³⁰

<u>ESTIMACIÓ PURA</u>		<u>DESESTIMACIÓ PURA</u>		<u>INTERPRETATIU DESESTIMATORI "TÍPIC"</u>		<u>PSEUDO DESESTIMATÒRIES (INTERPRETATIVES ENCOBERTES)</u>		<u>ULTRAINTERPRETATI U/ "DESACTIVACIÓ" / D'ALTRES</u>		<u>REDUCTORES</u>	
FUND. JUR.	ART. EAC	FUND. JUR.	ART. EAC	FUND. JURÍDIC	ART. EAC	FUND. JUR.	ART. EAC	FUND. JUR.	ART. EAC	FUND. JUR.	ART. EAC
14 a	6.1	11	7	10	5	8	Preàmbul	12	Preàmbul	61	112 (r)
32	76.4	18	15	12	8.1	9	2.4	22	34	69	122 (r)
33	78.1	19	20	14 b	6.2	13	3.1	23	50.5	85	140.7 d) (r)
47	97, 98.3, 100.1	20	21	21	33.5	21	33.3 y 4	44	95.2	111	174.3 (r)
48	95.5 i 6, 98.2 a), b), c), d) i i)	21	33.2	22	34	27	38.2	51	102		
49	99.1	21	102	23	50.5	28	41.5	58	110,111,112		
50	101.1 i 2	25	36. 1 y 2	24	35.1 y 2	30	71.1	73	127.3		
53	105	29	52	26	37	34	30.1 y 3	77	131.2		
54	106	31	71.6	40	90	37	84.2 y 3	83	138		
60	111	32	76.1 y 2	41	91.3 y 4	38	86.5	97	155		
67	120.2	35	82	59	110.1	45	95.4	100	160.1		
72	126.2	43	95.1	73	127.3	46	96	113	180		
134	206.3	44	95.2	76	129	50	101.3	137	D.A. 8 ^a , 9 ^a , 10 ^a		
140	218.2	67	120	83	138	51	102	138	D.A. 3 ^a		
		68	121.1 y 2	111	174.3	52	103	140	218.2		
		71	125. 1,2, 3 y	113	180	55	107				

³⁰ El present quadre pretén sistematitzar els diferents tipus de pronunciaments continguts a la STC 31/2010 sobre l'Estatut de Catalunya. L'explicació del sentit de les diferents categories s'ha dut a terme en el text del present treball. Donada la seva complexitat, i que les mateixes interpretacions que fa el Tribunal Constitucional són, al seu torn, interpretables, sens dubte seria discutible la ubicació d'alguns preceptes i fonaments en una o una altra categoria. Fora d'això, i tenint en compte que sobre el mateix article o apartat hi pot haver declaracions diferents que afectin diferents incisos, així com el fet que algunes declaracions són formalment d'un tipus i materialment d'un altre, un mateix precepte i fonament pot aparèixer alhora a diverses columnes. En realitat, només les tres primeres categories són utilitzades pel TC de manera formal i reconegudes com a tals, mentre que les següents impliquen una anàlisi material dels pronunciaments.

		4								
	72	126	115	183.1	62	114.5				
	73	127.1 y 2	134	206.5	63	115				
	77	131.1	135	210. 1 y 2	65	117				
	78	132	137	D.A. 8 ^a , 9 ^a , 10 ^a	66	118				
	80	134	138	D.A. 3 ^a	70	123				
	84	139.1	144-147	222.1 d) i 223.1 i)	74	D.A. 3 ^a				
	85	140			75	128.1 y 3				
	88	144			79	133				
	89	146			81	135				
	90	147.1			82	136 a) i b)				
	91	148			86	141.2				
	92	149 2, 3 y 4			87	142.2				
	93	150			89	146.1 b)				
	94	151			91	149.3 b)				
	95	152.4			106	170.1 d), i)				
	96	154.2			112	176. 2 y 3				
	97	155			114	182				
	98	157			116	183.2				
	99	158.3			117	D.A. 2 ^a				
	100	160.1 y 3			118	184				
	101	161.3			121	187.1, 2 y 3				
	102	162.1, 3, 4 y 5			123	189.2 y 3				
	103	163, c)			127	198				
	104	166.1, 2 y 3			129	200				
	105	169.2 y 3			131	201.3 y 4				
	106	170			133	205				
	107	171, c)			141	219.2				
	108	172			142	219.4				
	109	173			143	223.1 d)				
	119	185.1								
	120	186								

		122	188								
		124	191.1								
		126	195								
		127	198								
		128	199								
		129	200								
		132	204								
		136	D. A. 7 ^a								
		140	218.5								